

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ РОЗВЕДЕННЯ І ГЕНЕТИКИ ТВАРИН ІМЕНІ М.В. ЗУБЦЯ
УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

**В. о. директора Інституту розведення
і генетики тварин імені М.В. Зубця**

О. М. Жукорський

«12» червня 2023 р.

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ
З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКА)**

для вступу на навчання

для здобуття наукового ступеню доктора філософії
за спеціальностями

091 Біологія та біохімія, галузь знань – 09 Біологія

204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва,
галузь знань – 20 Аграрні науки

2023 рік

Програма вступного іспиту з іспиту з іноземної мови (англійська) на здобуття третього наукового рівня ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 Біологія та біохімія, галузь знань – 09 Біологія та 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, галузь знань – 20 Аграрні науки.

Програму підготували:

Євгенія Костик – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

Світлана Ковтун – перший заступник директора Інституту розведення і генетики тварин імені М.В. Зубця з наукової роботи, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік НААН.

Схвалено методичною комісією Інституту розведення і генетики тварин імені М.В. Зубця НААН України 05 травня року, протокол № 4.

Голова методичної комісії

Світлана КОВТУН

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступний іспит з іноземних мов (англійської) до аспірантури має на меті визначення рівня підготовки вступників з іноземної мови та подальше спрямування навчання іноземній мові в аспірантурі з огляду на актуальність інтеграції освітньої системи України в європейський та світовий освітній простір і потребу в підвищенні рівня знань аспірантами іноземних мов і навичок активної роботи з міжнародними базами наукової інформації. Програма вступного іспиту засвідчує перехід від навчання володінню іноземною мовою до її практичного застосування, до використання її як засобу отримання та обміну необхідною інформацією.

Програма відображає конкретні характеристики рівнів практичного володіння іноземною мовою та встановлює мінімум навчального матеріалу для розвитку передбачених навичок і вмінь мовленнєвої діяльності.

Практичне володіння іноземною мовою передбачає демонстрування високого рівня сформованості функціональної, мовної та мовленнєвої компетенцій.

Функціональна компетенція включає володіння іноземною мовою для академічних цілей, а саме: вміння читати наукові тексти (першоджерела), анотувати та реферувати їх; слухати та конспектувати лекції; готувати та проводити презентації та семінари.

Мовна компетенція передбачає володіння вступником орфографічними, орфоепічними, лексичними, фонетичними, граматичними та стилістичними нормами сучасної іноземної мови.

Мовленнєва компетенція охоплює рецептивні та продуктивні вміння. Вступник до аспірантури повинен брати участь в усному спілкуванні іноземною мовою в обсязі, передбаченому програмою матеріалу.

Рівень володіння іноземною мовою вступників має бути не нижче рівня B2-C1 відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій Ради Європи з питань освіти.

ВИМОГИ ДО НАВИЧОК ТА ВМІНЬ В МОВЛЕННЄВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Складовими мовленнєвої діяльності є рецептивні та продуктивні вміння. До рецептивних умінь належать читання та аудіювання.

ЧИТАННЯ

Вступник до аспірантури повинен вміти:

- виконувати різні види робіт з оригінальною літературою з фаху відповідно до завдань кафедри іноземних мов і залежно від поставлених завдань, що полягають у розумінні змісту й отриманні різноманітної інформації з оригінального джерела, що прочитано;
- читати й розуміти тексти загальнонаукового та професійно орієнтованого характеру;
- володіти всіма видами читання (вивчаючим, ознайомлювальним, переглядовим і пошуковим);
- читати без словника із швидкістю 500-550 друкованих знаків за хвилину (обсяг матеріалу для одноразового контролю – 900 друкованих знаків);
- читати за допомогою галузевого словника із швидкістю не менш, ніж 300 друкованих знаків за хвилину (обсяг матеріалу для одноразового контролю – не менш, ніж 1200-1500 друкованих знаків за одну академічну годину);
- робити висновки й умовиводи на основі переробки отриманої інформації.

АУДІЮВАННЯ

Вступник до аспірантури повинен розуміти:

- запитання екзаменаторів;
- короткі висловлювання й коментарі екзаменаторів;
- повідомлення й оголошення на конкретні та абстрактні теми, мовлення яких є нормативне;
- нормативне мовлення, яке здебільшого зустрічається в суспільному, професійному або академічному житті, і визначати погляди і ставлення мовця так само добре, як зміст інформації.

До продуктивних умінь належать говоріння, письмо та переклад.

ГОВОРІННЯ

Монологічне мовлення:

- представляти себе;

- володіти мовленнєвим етикетом повсякденного й професійного спілкування;
- володіти всіма видами монологічного мовлення (інформування, пояснення, уточнення тощо);
- проводити презентації;
- робити коротке непередготовлене повідомлення з тематики, визначеної екзаменатором.

Діалогічне мовлення:

- починати бесіду, вести та завершувати її;
- вести бесіду, демонструючи елементи розпиту, пояснення, висловлення власної думки тощо;
- уміти встановлювати контакти у ситуаціях повсякденного, професійного та наукового спілкування (контакти по телефону, обмін інформацією / дискусія).

ПЕРЕКЛАД

Під час перекладу оригінального матеріалу вступник до аспірантури повинен уміти:

- працювати з двомовним та одномовним словниками;
- вибрати з двомовного словника відповідні українські або іншомовні еквіваленти;
- давати повний та адекватний переклад на основі розпізнавання синтаксичної структури речення.

ВИМОГИ ДО ВОЛОДІННЯ МОВНИМ МАТЕРІАЛОМ

Правила читання

Для розвитку навичок і вмінь читання вступник до аспірантури повинен у галузі орфоепії володіти на рівні автоматизму вимовою всіх звуків іноземної мови до міри, що забезпечує можливість для вступника зрозуміти промовлений текст.

Вступник до аспірантури повинен також володіти автоматизмом паузації на основі синтагматичного ділення речення, зв'язністю сприйняття і відтворення синтагм і основними інтонаційними контурами.

Граматичний мінімум з англійської мови передбачає знання таких тем:

1. Речення. Порядок слів в англійському реченні.

2. Комунікативні типи речень. Розповідні, питальні та заперечні, питально-заперечні речення.
3. Типи питальних речень.
4. Іменник. Однина та множина іменників. Присвійний відмінок.
5. Артикль (*a/an; the*).
6. Займенник. Особові, присвійні, вказівні, питальні займенники. Неозначені займенники *some, any, somebody, something, anybody, anything* і заперечні займенники *no, nobody, nothing*. Кількісні займенники *many, much, few, a few, little, a little*. Неозначено-особовий займенник *one*. Підсилювальні та зворотні займенники.
7. Зворот *there is (are)*.
8. Слова-замінники.
9. Прикметник. Ступені порівняння.
10. Прислівник. Ступені порівняння.
11. Числівник. Кількісні та порядкові числівники. Дріб. Читання формул, хронологічних дат, позначень часу.
12. Прийменник. Прийменники часу. Прийменники місця. Прийменники руху.
13. Безособові речення.
14. Дієслово. Допоміжні та смислові дієслова, дієслово-зв'язка.
15. Спосіб (дійсний, умовний, наказовий). Система часів.
16. Основні суфікси іменників, прикметників, дієслів, прислівників.
17. Часова система англійського дієслова в активному стані:
 - *Present, Past, Future Simple; Future Simple-in- the Past;*
 - *Present, Past, Future Progressive; Future Progressive-in- the Past;*
 - *Present, Past, Future Perfect; Future Perfect-in- the Past.*
18. Часова система англійського дієслова в пасивному стані:
 - *Present, Past, Future Simple; Future Simple-in- the Past;*
 - *Present, Past Progressive;*
 - *Present, Past, Future Perfect; Future Perfect-in- the Past).*
19. Модальні дієслова та їх еквіваленти. Ознаки модальності *to be + Infinitive, to have + Infinitive, ~should + Infinitive*. Модальні дієслова з перфектним інфінітивом.
20. Узгодження часів.
21. Пряма та непряма мова.
22. Умовні речення.
23. Безособові форми дієслова. Дієприкметник. Інфінітив. Герундій.

Лексичний мінімум

Лексичний мінімум має складати не менш ніж 2500 слів і словосполучень, включаючи загальнонаукову і спеціальну лексику.

У цей мінімум входить загальнонавчана термінологічна лексика за фахом, а також так званий потенційний словник, який має бути сформований у процесі навчання у вищому навчальному закладі й який складається з:

- інтернаціональних слів, подібних за виразом і таких, що збігаються за змістом в українській та англійській мовах;
- відтворюваних похідних і складних слів, створених із знайомих морфем на основі вивчених словотворчих моделей.

Для роботи над літературою з фаху вступник також повинен знати найбільш уживані фразеологізми, скорочення і позначки, прийняті в цій літературі.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Вступний іспит з іноземної мови до аспірантури передбачає декілька частин і містить низку завдань різних рівнів складності, націлених на перевірку рівня сформованості мовленнєвої та мовної компетенцій вступника.

СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

1. Читання із словником, реферування і переклад англomовного тексту з фаху та висловлення своєї думки щодо прочитаного. Обсяг тексту із розрахунку не менш ніж 900 друкованих знаків. Час виконання – 30 хв. Оцінюється – 0-30 балів.

2. Лексико-граматичний тест з множинним вибором. Час виконання – 20 хв. Оцінюється – 0-30 балів.

3. Бесіда іноземною мовою згідно з тематикою, передбаченою програмою (12-15 речень). Час виконання – 10 хв. Оцінюється – 0-40 балів.

ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

1. Read the given text, prepare to read a passage out loud and tell the basic points of the text, the author's viewpoint and your attitude to the issue.

Genetic Disorders in Humans

Many single-gene disorders follow Mendelian patterns of inheritance. A mother and father each pass an allele for a specific gene on to a child. If one of the alleles is defective and causes disease, the child will develop the disease according to a dominant-recessive pattern of inheritance. For example, cystic fibrosis (CF), a metabolic disorder that causes a progressive loss of lung function, is caused by a

mutation in the recessive allele of a gene responsible for regulating salt content in the lungs. The recessive allele is unable to direct the production of a key protein, resulting in a salt imbalance that causes thick, suffocating mucus to build up in the 297 lungs. If a baby inherits the defective allele from just one parent, no disease results. But the infant who inherits the defective allele from both parents will be born with the disease.

In other cases, a single dominant allele causes genetic disease. Huntington's disease, a condition characterized by involuntary movements, dementia, and eventually death, is caused by the inheritance of a pair of alleles in which a defective allele dominates the normal allele for the gene. An affected parent has a 50 percent chance of passing the defective allele to a child. A child who inherits the dominant defective allele from just one parent will develop the disease.

Other inherited genetic diseases are caused by defects in the genes found on the X chromosome. Hemophilia, the inability of the blood to clot and heal a wound, is caused by a defect in an allele located on the X chromosome that helps produce proteins involved in the clotting process. Women who inherit this defective allele usually have the normal allele on their second X chromosome, which produces enough of these clotting proteins for the body to remain healthy. Women who inherit this faulty allele have a 50 percent chance of passing the defective allele on to their children. Males who inherit this defective allele do not have a normal version of the allele on their Y chromosome and so cannot produce clotting proteins to heal wounds. Hemophiliacs are almost always males who have inherited an X chromosome with the faulty allele from their mother.

Other genetic disorders arise due to the inheritance of an abnormal number of chromosomes or a defective chromosome structure. These chromosomal abnormalities have a devastating impact: Many fetuses with such defects, particularly those with missing chromosomes, will die prenatally, resulting in miscarriage. In other cases, newborns with chromosomal abnormalities suffer from physical problems or varying degrees of mental retardation. Down syndrome occurs when an individual's cells carry an extra copy of chromosome 21. People born with this condition have characteristic facial features, short stature, severe developmental disabilities, and a shortened life expectancy.

2. Choose the correct form of the verb to fill in each gap.

1. I feel tired. I ... all day, and I ... yet.
a. work; not finish; b. had worked, had not finished; c. have been working, have not finished.
2. She ... in Kyiv for a long time, but she ... many sights.
a. has been living; has not seen; b. had worked; had not finished; c. lived; not see.
3. Our famous retail store ... these attractive discounts next month
a. offered; b. will offer; c. has offered.
4. He ... his work yet and is not ready to go with us.
a. has not finished; b. does not finish; c. will not finish.
5. She ... very busy last week.
a. was; b. did; c. is.
6. When we came into the hall they ... this problem.
a. were discussing; b. have discussed; c. discussed.
7. She ... her work by 6 o'clock tomorrow.
a. will finish; b. will have finished; c. finishes.
8. By that time the pollution ... eliminated.
a. will be; b. will have been; c. are.
9. If you carry out market research, you ... information about your potential buyers' tastes.
a. will get; b. got; c. would get.
10. Have you finished the translation yet? – I ... the translation by nine o'clock tomorrow morning.
a: shall have finished; b. have finished; c. has finished.

3. Speak on the topic «The Importance of Science and Education in Modern Society»

Орієнтовний список тем для співбесіди

1. Speak on the topic «Introduce yourself (your education, work experience, scientific interests).
2. Speak on the topic «My working day».

3. Speak on the topic «The job of my dream».
4. Speak on the topic «The Importance of Science and Education in Modern Society».
5. Speak on the topic «The scientific book I have recently read».
6. Speak on the topic «The importance of studying English for postgraduates».
7. Speak on the topic «Keeping Fit. Promoting a Healthy Lifestyle».
8. Speak on the topic «The world around us».
9. Speak on the topic «Ukraine (geographical position, territory, population, climate, natural resources, industries, government structure)».
10. Speak on the topic «Great Britain (geographical position, territory, population, climate, natural resources, industries, government structure)».
11. Speak on the topic «Education in the 21st Century».
12. Speak on the topic «Career prospects for the postgraduates».
13. Speak on the topic «The purposes of having postgraduate studies».
14. Speak on the topic «The Internet and Multimedia».
15. Speak on the topic «Academic degrees and postgraduate studies in Ukraine».

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ

Знання кожного окремого вступника на освітньо-наукову програму підготовки доктора філософії оцінюються за сумою балів трьох питань екзаменаційного білета.

Оцінка відмінно (90-100 балів):

- правильне розуміння іншомовного тексту з фаху і його письмовий переклад (мах 30 балів);
- змістовне анотування іноземною мовою україномовного наукового тексту (мах 30 балів);
- представлення усного повідомлення у природному розмовному темпі (допускаються недоліки вимови та лексико-граматичні помилки, які не повинні впливати на розуміння змісту повідомлення); спроможність вести бесіду в межах програмної тематики (мах 40 балів).

Оцінка добре (74-89 балів):

- розуміння та переклад іншомовного тексту з фаху з незначними помилками (мах 26 балів);
- анотування іноземною мовою україномовного наукового тексту з незначними мовними помилками (мах 26 балів);
- представлення усного повідомлення у середньому темпі (недоліки вимови та лексикограматичні помилки не повинні впливати на розуміння загального змісту повідомлення); адекватна реакція на запитання викладача за темою повідомлення (мах 37 балів).

Оцінка задовільно (60-73 балів):

- недостатнє розуміння та неточний переклад іншомовного тексту з фаху (мах 23 бали);
- анотування іноземною мовою україномовного наукового тексту з порушенням передачі змісту тексту оригіналу (мах 23 балів);
- представлення усного повідомлення у повільному темпі (присутність суттєвих помилок у вимові, лексиці та граматиці) (мах 27 балів).

Оцінка незадовільно (0-59 балів) виставляється в разі невиконання вимог до рівня знань:

- читання та переклад зі словником оригінального фахового тексту (мах. 18 бали);
- анотування іноземною мовою україномовного наукового тексту (мах. 18 бали);
- представлення усного повідомлення на одну з вивчених тем (мах. 23 балів).

Оцінювання знань вступників до аспірантури за результатами вступного іспиту з іноземної мови здійснюється членами комісії на основі отриманих відповідей на питання білетів. Оцінювання відбувається за п'ятибальною шкалою. Відповіді вступників оцінюються окремо за кожним питанням усіма членами комісії. Потім визначається середня оцінка за результатами усіх питань та виставлених оцінок усіма членами комісії. При виникненні дискусій, спорів щодо оцінки вирішальне слово має голова екзаменаційної комісії.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ЛІТЕРАТУРА

1. Ільченко О.М. Англійська для науковців. The language of science: підручник / Видання друге, доопрац. Київ : Наукова думка, 2010. 288 с.
2. Ільченко О.М. Етикет англомовного дискурсу: монографія. Київ : ІВЦ «Політехніка», 2002. 205 с.
3. Основи наукових комунікацій іноземною мовою. Навчально-методичне забезпечення для студентів-магістрів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів / Укладачі: Л.Є., Смалько, Л.Є. Гусак, Н.П. Яцишин. Луцьк : Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2010. 59 с.
4. Практикум для аудиторної та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Англійська мова за професійним спрямуванням» для здобувачів ступеня доктора філософії / О. В. Шмирова, В. Д. Борщовецька, В. Д. Ігнатенко. Біла Церква : БНАУ, 2020. 72 с.
5. Хоменко Е.Г. Граматика англійської мови : навчальний посібник. 2-ге вид., випр. Київ : Знання-Прес, 2007. 606 с.
6. Foley M., Hall D. Longman Advanced Learner's Grammar = Граматика для поглибленого вивчення. Едінбург : Pearson Education, 2008. 384 p.
7. Ільченко О. The Language of Science = Англійська для науковців. 6 th edition, revised. Київ : «Едельвейс», 2020. 338 p.
8. McCarthy M., O'Dell F. Academic Vocabulary in Use = Академічна лексика. Кембрідж : Cambridge University Press, 2008. 176 p. ISBN-13: 978-0-521-68939-7.
9. Murphy R. English Grammar in Use = Англійська граматики. Кембрідж : Cambridge University Press, 2012. 399 p.
10. Wallwork A. English for Writing Research Papers = Англійська для написання наукових робіт. 2nd edition. Springer, 2016. 384 p. (English for Academic Research = Англійська для академічних цілей). ISBN 978-3319260921.

Інформаційні ресурси

1. Advanced English Grammar [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.advanced-english-grammar.com/>
2. British Council British Studies. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.britishcouncil.org/studies/bsn.htm>
3. Cambridge Dictionary. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dictionary.cambridge.org>.
4. English Grammar Lessons [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.englishgrammarsecrets.com
5. English Grammar Online – free exercises, explanations, vocabulary

[Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.ego4u.com/en/cram-up/grammar>

6. English Grammar Topics [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.edufind.com/english/grammar/grammar_topics.php

7. Instant Grammar Checker [Електронний ресурс] /Grammarly /Режим доступу: http://www.grammarly.com/?q=grammar&utm_source=google&utm_medium=src&utm_campaign – Миттєва перевірка граматики [Електронний ресурс] / Граматично

8. Longman Dictionaries. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.ldoceonline.com>.

9. Merriam-Webster Dictionary. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.merriam-webster.com/dictionary>.